

DOKUMENT EA

EA-7/04 M:2017

**Právní soulad jakožto součást akreditované certifikace
dle ISO 14001:2015**

Legal Compliance as a part of Accredited ISO 14001:2015 Certification

Překlad ČIA - únor 2018

ČESKÝ INSTITUT PRO AKREDITACI

obecně prospěšná společnost

ÚČEL

Text tohoto dokumentu vypracovala pracovní skupina v Evropské spolupráci pro akreditaci (EA). Záměrem tohoto dokumentu je poskytnout užitečné informace o vztazích mezi akreditovanou certifikací systému environmentálního managementu (EMS) organizace podle ISO 14001:2015 a úrovní souladu s příslušnými environmentálními požadavky dosahovanými organizací.

Autorství:

Tento dokument byl vypracován Výborem pro certifikaci.

Úřední jazyk:

Text je možno překládat do dalších jazyků, jak bude požadováno. Definitivní verzí zůstává verze v angličtině.

Autorská práva:

Držitelem autorských práv na tento text je EA. Text není možno kopírovat pro účely dalšího prodeje.

Další informace:

Pro další informace o této publikaci se obraťte na vašeho národního člena EA nebo na sekretariát EA: secretariat@european-accreditation.org

Aktuální informace získáte na naší webové stránce <http://www.european-accreditation.org>

Kategorie: Aplikační a odborné/poradní dokumenty pro orgány posuzování shody

EA-7/04 je závazným dokumentem

Datum schválení: 14. května 2017

Datum implementace: okamžitě

Revize:

Tento dokument byl původně schválen EA v únoru 2007 a následně revidován, aby zohlednil aktuální požadavky.

Revize 2017 slouží pro aktualizaci dokumentu podle požadavků ISO 14001:2015, ISO/IEC 17021-1 a ISO/IEC 17021-2.

Obsah

1. ÚVOD	4
2. POŽADAVKY ISO 14001:2015 S OHLEDEM NA PRÁVNÍ SOULAD.....	6
3. JAKÉ KOMPETENCE SE POŽADUJÍ S OHLEDEM NA CERTIFIKACI EMS A ZÁVAZNÉ POVINNOSTI.....	6
4. JAKÝM ZPŮSOBEM MÁ CERTIFIKAČNÍ ORGÁN AUDITOVAT EMS S OHLEDEM NA PRÁVNÍ SOULAD.....	7
4.1 Závazek právního souladu v environmentální politice (článek 5.2 d).....	7
4.2 Identifikace právních požadavků a zajištění přístupu k nim (článek 4.2 a 6.1.3)	8
4.3 Jakým způsobem se zákonné požadavky aplikují na environmentální aspekty organizace (článek 6.1.3)	8
4.4 Environmentální cíle a plánování jejich dosažení (článek 6.2)	9
4.5 Plánování a řízení provozu (článek 8.1)	9
4.6 Monitorování, měření, analýza a vyhodnocování - obecně (článek 9.1.1).....	9
4.7 Hodnocení právního souladu (článek 9.1.2)	10
4.8 Neshoda a nápravné opatření (článek 10.2).....	11
4.9 Interní audit (článek 9.2)	11
4.10 Přezkoumání systému managementu (článek 9.3)	12
5. KRITÉRIA SOULADU PRO ROZHODNUTÍ O CERTIFIKACI	12
6. SHRUTÍ.....	12
PŘÍLOHA I – GLOSÁŘ TERMÍNŮ	14
PŘÍLOHA 2 – ODKAZY	15

1. ÚVOD

1.1 Záměrem tohoto dokumentu je poskytnout užitečné informace o vztazích mezi akreditovanou certifikační systém environmentálního managementu (EMS) organizace a úrovní souladu s příslušnými environmentálními právními požadavky dosahovanými organizací.

Mezi subjekty, jimž je určen tento dokument, patří organizace, které mají zaveden nebo právě implementují systém EMS, orgány státní správy a environmentální regulační orgány, akreditační orgány, akreditované certifikační orgány (nebo CAB – orgány posuzující shodu) a jiné zainteresované subjekty.

Environmentální regulační orgány a veřejnost by měly mít důvěru v organizace s akreditovaným certifikátem dle ISO 14001:2004 a měly by být schopny vnímat tyto organizace jako organizace schopné trvale a konzistentně řídit svůj právní soulad.

1.2 S téměř dvacetiletými zkušenostmi získanými od vydání dřívější mezinárodní normy ISO 14001:1996 a jejího nahrazení normou ISO 14001:2004 a nyní normou ISO 14001:2015¹, hlavní cíle EMS jsou nyní jasně stanoveny v jeho rozsahu: mezi výstupy systému environmentálního managementu patří, v souladu s environmentální politikou organizace:

- Zlepšování environmentální výkonnosti;
- Splnění závazných povinností;
- Dosažení environmentálních cílů.

Na základě těchto jasných prohlášení o výsledcích existuje mnoho příkladů organizací, jež dosáhly a udržovaly svůj právní soulad jako výsledek zavedení a udržování systému EMS, který je v souladu s normou.

1.3 Národní a regionální státní úřady a environmentální regulační orgány rovněž uznaly potenciální příspěvek k zavedení a udržování systému EMS ke zlepšování environmentální výkonnosti.

Existují příklady využití systému EMS ve vztahu ke specifické environmentální legislativě nebo jako podmínky stanovené environmentálním regulačním orgánem. V případech zavedeného a udržovaného systému EMS je možno pozorovat rostoucí zájem o uvolnění regulačního dohledu.

1.4 Různé etapy environmentálního regulačního cyklu zahrnují přinejmenším:

- vývoj a zveřejňování legislativy,
- vydání environmentální povolení (např. licence a autorizace atd.),
- zavedení,
- kontrola shody (např. inspekce),
- donucovací kroky v případech nesouladu.

Pojetí a realizace každé z těchto etap se mohou v různých zemích odlišovat.

Právní soulad s ohledem na vzájemný vztah mezi organizací a environmentálními regulačními orgány je možno chápat jako situaci, kdy žádné donucovací kroky nejsou prováděny, ani není možno takové kroky očekávat příslušnou organizací. Tyto donucovací kroky mohou zahrnovat: Upozornění, oznámení o souladu, zákaz, správní, trestní / občanskoprávní žaloby.

- 1.5** Nicméně, širší účast zainteresovaných stran povede k očekávání, že existuje absolutní právní soulad s příslušnými právními požadavky bez ohledu na stanovisko environmentálního regulačního orgánu.
- 1.6** Vzhledem k různým možným hlediskům a po konzultaci s IMPEL2 se vychází z následující definice „právního souladu“: „Shoda s právními předpisy takovým způsobem, aby byl realizován zamýšlený výsledek.“
- 1.7** Ačkoliv certifikace EMS podle požadavků ISO 14001:2015 není zárukou právního souladu, (takovou zárukou není ani žádný jiný prostředek řízení včetně vládních a jiných typů opatření a/nebo inspekcí prověřujících právní soulad či jiných forem certifikace nebo ověření), jedná se o prověřený a účinný nástroj k dosažení a zachování právního souladu.

Akreditovaná certifikace dle ISO 14001:2015 má prokázat, že nezávislá třetí strana (certifikační orgán) posoudila a potvrdila, že organizace má prokazatelně účinný systém EMS zajišťující dosažení závazků obsažených v politice zahrnující závazné povinnosti.

Probíhající nebo potenciální nesoulad s platnými právními požadavky může být znamením nedostatečného řízení managementu v rámci dané organizace a jejího EMS a toho, že by měl být pečlivě přezkoumán soulad s normou.

- 1.8** Je uznáváno, že právní soulad není jediným indikátorem toho, zda je systém EMS účinný. Systém EMS je důležitým nástrojem pro řízení environmentálních rizik, kde právní důsledky/dopady z výkonu, který není v souladu, jsou pouze jedněmi z přinejmenším čtyř potenciálních důsledků/dopadů.

Ostatní důsledky/dopady jsou:

- 1) Environmentální důsledky (např. ekologické škody),
- 2) Důsledky týkající se zainteresovaných subjektů (např. dobré jméno organizace); a
- 3) podnikatelské důsledky (např. finanční a konkurenční postavení).

- 1.9** Tento dokument je publikován jako dokument EA a je sepsán tak, aby odrážel společné chápání certifikace EMS u členů akreditačních orgánů v rámci multilaterální dohody o vzájemném uznávání v rámci Evropské spolupráce v oblasti akreditace (EA MLA). Je obecně uznáváno, že v jiných oblastech může existovat alternativní pohled na stanoviska popsaná v tomto dokumentu.

- 1.10** Cílem dokumentu není vytvoření interpretací požadavků ISO 14001:2015, nýbrž určení požadavků této mezinárodní normy, které se přímo týkají právního souladu, a zkoumat to, co by akreditovaný certifikační proces měl pokrývat za účelem podpory přiměřených očekávání zainteresovaných subjektů a stran.

- 1.11** Termín „má“ se v tomto dokumentu používá pro označení uznávaného způsobu splnění požadavků normy. Orgán posuzování shody může tyto požadavky plnit ekvivalentním způsobem, za předpokladu, že je schopen to akreditačnímu orgánu prokázat. Termín „musí“ se v tomto dokumentu používá pro označení ustanovení, která jsou závazná a zohledňují požadavky příslušné normy.

- 1.12** ISO 14001 definuje a odkazuje na „závazné povinnosti“ obecným způsobem. „Zákonné požadavky a jiné požadavky“ je dalším možným termínem pro stejnou koncepci (viz ISO 14001:2015, článek 3.2.9). Vzhledem k tomu, že termín „závazné povinnosti“ není omezen pouze na zákonné požadavky a za účelem zdůraznění účelu

tohoto dokumentu (vztah právního souladu a certifikace EMS) se někdy používá termín „zákonné požadavky“.

2. POŽADAVKY ISO 14001:2015 S OHLEDEM NA PRÁVNÍ SOULAD

2.1 Norma ISO 14001:2015 požaduje, aby organizace učinila „závazek“, v rámci své environmentální politiky, být v souladu s příslušnými závaznými povinnostmi, které se vztahují k jejím environmentálním aspektům. Organizace musí vytvořit, zavést a udržovat proces (procesy) pro periodické prověřování souladu s příslušnými právními požadavky, které jsou konzistentní s realizací tohoto závazku.

2.2 Konkrétní články ISO 14001:2015, které jsou nejvýznamnější vzhledem k právnímu souladu, jsou následující prvky EMS:

- 1) veřejný závazek k plnění závazných povinností v environmentální politice (článek 5.2d);
- 2) porozumění potřebám a očekáváním zainteresovaných stran, které vedou k závazným povinnostem (článek 4.2);
- 3) identifikace a zajištění přístupu k příslušným zákonným požadavkům a jiným požadavkům, které se vztahují na organizaci v souvislosti s environmentálními aspekty (článek 6.1.3 a);
- 4) jakým způsobem jsou tyto zákonné požadavky aplikovatelné na environmentální aspekty organizace (článek 6.1.3 b);
- 5) cíle / cílové hodnoty / programy (článek 6.2.1);
- 6) jak jsou běžně řízeny a monitorovány zákonné požadavky (články 8.1 a 9.1.1);
- 7) hodnocení právního souladu (článek 9.1.2);
- 8) organizace je povinna spolehlivě komunikovat s externími zainteresovanými subjekty, pokud to vyžadují její závazné povinnosti (článek 7.4.3);
- 9) nápravná opatření tam, kde je to třeba (články 9.1.2 b a 10.2);
- 10) interní audit (článek 9.2.2); a
- 11) přezkoumání systému managementu (článek 9.3 b, c, d, f).

3. JAKÉ KOMPETENCE SE POŽADUJÍ S OHLEDEM NA CERTIFIKACI EMS A ZÁVAZNÉ POVINNOSTI

3.1 Jak od auditorů i pracovníků přezkoumávajících auditní zprávy a rozhodující o certifikaci se očekává, že splní požadavky certifikačního orgánu na odbornou způsobilost pro tyto funkce (ISO/IEC TS 17021-2⁴). Certifikační orgán musí popsat požadovanou znalost závazných povinností pro environmentální aspekty organizace ve všech technických oblastech, se kterými pracuje.

3.2 Konkrétně pro každého auditora EMS (zodpovědného za auditování požadavků na závazné povinnosti týkající se ISO 14001:2015, článků 6.1.3, 8.1 a 9.1.2), kompetenční kritéria pro závazné povinnosti musí obsahovat znalosti a pochopení relevantních zákonných a jiných požadavků dostatečných pro posouzení, zdali organizace přiměřeně nejdříve identifikovala a poté zavedla všechny závazné povinnosti.

4. JAKÝM ZPŮSOBEM MÁ CERTIFIKAČNÍ ORGÁN AUDITOVAT EMS S OHLEDEM NA PRÁVNÍ SOULAD

4.0.1 Prostřednictvím procesu posuzování v rámci certifikace musí certifikační orgán provést posouzení shody organizace s požadavky normy ISO 14001:2015 v rozsahu, v jakém se vztahují k závazným povinnostem, a neudělí certifikaci, dokud nebude prokázáno dosažení shody, s přihlédnutím k ustanovení článku 4.

Po certifikaci musí být následné dozorové a recertifikační audity prováděné certifikačním orgánem konzistentní s výše uvedenou metodikou auditu, s přihlédnutím k ustanovení článku 4.0.4 a 4.0.5.

4.0.2 S ohledem na vyváženost mezi přezkoumáním dokumentů a záznamů a posuzováním zavedení EMS během činností auditu na místě (např. prohlídka zařízení, audit ve výrobních prostorách), musí certifikační orgán zajistit provedení odpovídajícího auditu účinnosti EMS.

4.0.3 Neexistuje žádný návod, který by definoval, jak by měl příslušný poměr vypadat, neboť daná situace je v každé organizaci jiná. Existují však určité náznaky, že příliš velká část doby trvání auditu věnovaná přezkoumání v kanceláři je problémem, ke kterému s určitou frekvencí dochází. To by mohlo vést k neodpovídajícímu posouzení účinnosti systému EMS s ohledem na problematiku právního souladu a potenciálně i k tomu, že dojde k přehlédnutí nízké výkonnosti a v dalším důsledku pak ke ztrátě důvěry v certifikační proces u zainteresovaných stran.

Certifikační orgán se musí prostřednictvím odpovídajícího programu dozorů ujistit, že během certifikačního cyklu, který obvykle trvá tři roky, je příslušná shoda udržována. Auditóři certifikačního orgánu musejí ověřit management právního souladu na základě prokazaného zavedení systému a nesmějí se spoléhat pouze na plánované či očekávané výsledky.

4.0.4 Organizaci, která neprokáže plnění svého prvotního nebo trvalého závazku k závazným povinnostem prostřednictvím níže popsaných klíčových prvků, nesmí být příslušným certifikačním orgánem udělena nebo ponechána certifikace stvrzující shodu s požadavky normy ISO 14001:2015.

4.0.5 Záměrný nebo soustavný nesoulad musí být považován za závažné porušení podpory závazku dosáhnout plnění závazných povinností v rámci vyhlášené politiky a musí být důvodem bránícím v poskytnutí certifikace nebo důvodem k pozastavení či odnětí stávající certifikace podle ISO 14001.

Následující oddíly tohoto dokumentu uvádějí, co je rozumné očekávat ze strany certifikačního orgánu při posuzování EMS s ohledem na právní soulad.

4.1 Závazek právního souladu v environmentální politice (článek 5.2 d)

4.1.1 Certifikační orgán musí zjistit, zda jsou prokázány následující specifické body s ohledem na prohlášení environmentální politiky organizace, tj. že:

- 1) politika existuje;
- 2) tato politika splňuje požadavky článku 5.2 normy ISO 14001:2015, a to konkrétně:
- 3) obsahuje závazek závazných povinností;
- 4) obsahuje závazek na ochranu životního prostředí, včetně prevence znečištění;
- 5) je sdělována zaměstnancům a ostatním osobám pracujícím pro organizaci nebo z pověření organizace; je k dispozici zainteresovaným stranám;

- 6) je vytvořena, zavedena a udržována vrcholovým vedením;
- 7) je předmětem periodického přezkoumání systému managementu se zaměřením na její vhodnost, přiměřenost a efektivnost.

4.2 Identifikace právních požadavků a zajištění přístupu k nim (článek 4.2 a 6.1.3)

- 4.2.1 Certifikační orgán musí stanovit, zda organizace byla efektivní při určení potřeb a očekávání zainteresovaných stran, konkrétně těch, jejichž dodržování se stalo závaznými povinnostmi (ISO 14001:2015, článek 4.2.c). To znamená, že certifikační orgán fakticky potvrdil, že organizace má úplnou znalost o různých kompetentních úřadech, které stanovují závazné povinnosti pro organizace (např. evropské úřady, národní (ministerstvo životního prostředí) a regionální úřady, jako například kraje, okresy nebo obce).
- 4.2.2 Certifikační orgán musí stanovit, zdali organizace identifikovala a má přístup ke všem konkrétním platným zákonným požadavkům, týkajících se environmentálních aspektů, jenž všechny zainteresované strany zavedly.
- 4.2.3 Kromě toho musí certifikační orgán ověřit, že identifikace těchto zákonných požadavků je udržována periodickým přezkoumáváním (ISO 14001:2015, článek 9.3.b) proto, aby bylo možno identifikovat nové nebo změněné požadavky a realizovat tyto změny v systému EMS.
- 4.2.4 Certifikační orgán musí kontrolovat, zda identifikace a přístup k příslušným zákonným požadavkům u organizace jsou kompletní. Certifikační orgán není zodpovědný za schvalování identifikovaných zákonných požadavků v tom smyslu, že jsou konečné nebo definitivní. Plná odpovědnost v tomto smyslu spočívá na organizaci.
- 4.2.5 Týmy auditorů certifikačního orgánu musí mít kompetence, pokud jde o odpovídající znalosti příslušných zákonných požadavků vztahujících se k dané lokalitě a environmentálním aspektům organizace, za účelem identifikace chyb nebo opomenutí a jakýchkoliv nedostatků v přístupu k identifikovaným zákonným požadavkům organizace.

4.3 Jakým způsobem se zákonné požadavky aplikují na environmentální aspekty organizace (článek 6.1.3)

4.3.1. Certifikační orgán musí auditovat, zdali:

- 1) organizace určila, jak zákonné požadavky platí pro environmentální aspekty; a
- 2) tyto zákonné požadavky byly zohledněny při stanovení, zavedení a údržbě systému EMS a následných kontrolních opatřeních.

4.3.2 S ohledem na rizika organizace musí audit prokázat, že zákonné požadavky byly účinně zohledněny prostřednictvím:

- hodnocení ověřeného důkazu o zákonných požadavcích organizace, včetně ale ne výlučně dokumentované informace, záznamů, přímého pozorování a rozhovorů;
- a stanovením, zdali výstup (monitorování a řízení organizace) prokazuje, že všechny závazné povinnosti (včetně zákonných požadavků) jsou řízeny.

4.3.3 Audit certifikačního orgánu musí stanovit, že systém EMS je schopen splnit závazné povinnosti (tj. dosažení právního souladu). Toho je možné docílit auditními záznamy z přímého posuzování na místě zaměřeného na provozní činnosti a okolí s použitím buď auditování příkladů významných environmentálních aspektů

a záznamů z auditu od systému EMS po konkrétní zákonné požadavky, nebo naopak, vzorkováním zákonných požadavků a záznamů z auditu od systému EMS po významné environmentální aspekty.

Certifikační orgán musí potvrdit (jako součást svého auditu), že monitorovací a kontrolní mechanismy organizace byly účinně zavedeny a dávají relevantní informace o výkonu vzhledem k závazným povinnostem.

4.4 Environmentální cíle a plánování jejich dosažení (článek 6.2)

4.4.1 Environmentální cíle a plánování jak jich dosáhnout je stanoveno a zavedeno pro zlepšování environmentální výkonnosti organizace nad rámec právního souladu nebo v oblastech, kde právní soulad neexistuje (např. aspekty týkající se spotřeby energie ve výrobě nebo aspekty týkající se produktů).

4.4.2 Environmentální cíle mohou rovněž být nástrojem environmentální politiky pro řízení environmentálního rizika nesouladu se zákonnými požadavky. Například plánování zavedení budoucích zákonných požadavků nebo kde dochází k izolovanému nebo sporadickému nesouladu se zákonnými požadavky, plánování pro splnění environmentálních cílů může být vhodným způsobem pro vyřešení nesouladu kontrolovaným a / nebo řízeným způsobem. Nicméně spoléhání na obecné cíle pro dosažení souladu se zákonnými požadavky pravděpodobně nebude odpovídat normě.

4.4.3 Certifikační orgán musí stanovit, zdali environmentální cíle a plánování stanovené, zavedené a udržované v systému EMS zohledňuje aktuální zákonné požadavky a jakékoliv měnící se okolnosti identifikované v přezkoumání systému managementu (ISO 14001:2015, článek 9.3).

4.5 Plánování a řízení provozu (článek 8.1)

4.5.1 Řízení provozu představuje základní součást řízení managementu provozních činností organizace a emisí do životního prostředí a má přímý dopad na splnění požadavků na právní soulad.

4.5.2 Certifikační orgán musí ověřit, zdali organizace identifikovala a plánovala své činnosti, které souvisí s opatřeními snižující rizika a zohledňující příležitosti a ty, které souvisí s dosahováním environmentálních cílů organizace, v souladu se závazky politiky splnit závazné povinnosti.

Proces (procesy) má řídit situace, kde by jejich absence mohla vést k odchylce od právního souladu, a stanovit provozní kritéria, která odpovídají požadavkům na právní soulad.

4.5.3 Certifikační orgán musí ověřit, že se udržuje příslušná dokumentovaná informace za účelem prokázání, že procesy byly vykonány dle plánu.

4.5.4 Tyto procesy mají vzít v úvahu sdělování příslušných požadavků dodavatelům, včetně smluvních partnerů.

4.6 Monitorování, měření, analýza a vyhodnocování - obecně (článek 9.1.1)

4.6.1 Monitorování a měření má organizaci poskytnout informace nezbytné pro vyhodnocování závazných povinností a z toho důvodu je audit této oblasti důležitý pro právní soulad. Výstup z monitorování a měření poskytuje data pro vyhodnocování souladu (článek 9.1.2) a nápravná opatření (článek 10.2).

4.6.2 V případech, kdy dojde ke zjištění neplnění zákonných požadavků, požaduje se od organizace podniknutí okamžitých nápravných opatření (včetně analýzy hlavních

příčin, nápravy a opatření pro zabránění opakování těchto jevů), což může zahrnovat v závislosti na specifických zákonných požadavcích a závažnosti neshody okamžité informování environmentálního regulačního orgánu.

4.6.3 Certifikační orgán musí posoudit, zda je příslušné nápravné, resp. preventivní opatření, účinné a včasné z hlediska povahy a rozsahu dopadu neshody vůči životnímu prostředí.

4.7 Hodnocení právního souladu (článek 9.1.2)

4.7.1 Auditoři certifikačního orgánu musí prověřit shodu systému EMS s požadavky normy ISO 14001:2015. Auditoři nemusí provádět přímé hodnocení právního souladu, protože se jedná o požadavek na organizaci vyplývající z tohoto článku, ani se od auditora certifikačního orgánu nepožaduje, aby prováděl audit souladu, což je úloha environmentálního regulačního orgánu nebo auditora / inspektora najatého konkrétně za tímto účelem.

4.7.2 Je odpovědností organizace a funkcí EMS zajistit, že organizace periodicky hodnotí soulad s každou závaznou povinností, dokumentuje toto hodnocení a je si vědoma stavu souladu. U certifikovaného systému EMS, který plní požadavky normy ISO 14001:2015, se očekává, že bude schopen stanovit stav souladu v příslušné organizaci.

4.7.3 Certifikační orgán musí určit, zda organizace vytvořila nezbytný proces (procesy) a zda plně vyhodnotila svůj soulad s každým z platných zákonných požadavků, které se na ni vztahují, a zda náležitě dokumentuje výsledky hodnocení. Klíčovým prvkem tohoto auditu mají být kompetence osob provádějících hodnocení souladu s ohledem na zákonné požadavky a jejich aplikaci (tudíž se k právnímu souladu nepřímo vztahuje též článek 7.2 ISO 14001:2015).

4.7.4 Certifikační orgán má auditovat účinnost hodnocení prostřednictvím:

- 1) kontroly určení souladu organizace na příkladech konkrétních zákonných požadavků;
- 2) vyhledávání důkazů souladu či nesouladu během jiných posuzovacích činností (posuzování na místě a posuzování řízení provozu atd.);
- 3) kontroly, zda hodnocení shody u organizace pokrylo všechny identifikované zákonné požadavky;
- 4) ověření schopnosti organizace hodnotit (kompetence příslušných pracovníků, rozsah hodnocení ve vztahu k činnostem organizace atd.).

4.7.5 Hodnocení shody u organizace a stav souladu mohou být určeny z různých zdrojů, zahrnujících pozorování na místě, zprávy o konkrétních případech neshod, zprávy vystavené environmentálním regulačním orgánem a informace uvedené v přezkoumání systému managementu, jak je popsáno v článku 9.3 normy ISO 14001:2015. Je nepravděpodobné, že jakýkoliv z těchto zdrojů by samostatně poskytl dostatečně objektivní důkaz, ale jejich kombinace (např. křížová kontrola informací mezi těmito zdroji) může poskytnout požadované ujištění.

4.7.6 Certifikační orgán může použít techniky řízení rizika, aby posoudil vzorky částí systému EMS během posuzování certifikace a zaměřil se na ty environmentální aspekty, které mají pro organizaci významné implikace právního souladu (např. oblasti, které by přitahovaly významné pokuty, uvěznění ředitelů a vedení nebo které by mohly mít za následek problémy pro zainteresovaný subjekt a/nebo komunikační problémy).

4.8 Neshoda a nápravné opatření (článek 10.2)

- 4.8.1 Organizace má prostřednictvím svého systému EMS prokázat, že je schopna řešit nesoulad řízeným způsobem.
- 4.8.2 Certifikační orgán musí ověřit, zda organizace v rámci systému EMS náležitě řídí nápravné opatření (nápravná opatření) a neshodu (neshody). V případě absence výše uvedeného má certifikační orgán komentovat celkovou efektivitu systému EMS a jeho schopnost podpořit environmentální politiku organizace, její cíle a cílové hodnoty.
- 4.8.3 Nápravná opatření podniknutá organizací mají odpovídat rozsahu nesouladu. V případech, kdy rozsah nesouladu bude přesahovat schopnost organizace napravit vzniklý nesoulad, má dojít k okamžitému ohlášení tohoto nesouladu environmentálnímu regulačnímu orgánu a k vzájemné dohodě opatření potřebných k opětovnému zajištění souladu (např. akční plán) a zmírnění jakýchkoliv škod na životním prostředí.
- 4.8.4 Certifikační orgán musí auditovat výše uvedenou situaci z hlediska shody přinejmenším s články 6.1.3 a 9.1.2 normy ISO 14001:2015. Důsledky pro integritu certifikace musí být analyzovány s ohledem na úroveň environmentálního rizika přejímaného certifikačním orgánem a s ohledem na hodnotu příslušného certifikátu pro zainteresované strany.
- 4.8.5 Pokud během období platnosti certifikátu existuje nesoulad, pak certifikační orgán musí zajistit, že nápravná opatření organizace jsou dostatečná pro splnění očekávání zainteresovaných stran. Toho lze například dosáhnout potvrzením, že organizace má zdokumentovaný souhlas od kompetentního úřadu k realizaci dohodnutého plánu nápravných opatření pro návrat k plnému souladu, přičemž tento plán je možno považovat za plán, který je ve shodě se závazkem dosáhnout souladu s příslušnými závaznými povinnostmi obsaženými v environmentální politice organizace. Úmyslný nebo důsledný nesoulad viz 4.0.5.

4.9 Interní audit (článek 9.2)

- 4.9.1 Certifikační orgán musí ověřit, zda interní audit organizace posuzuje závazek organizace být v souladu se závaznými povinnostmi, které se vztahují k jejím environmentálním aspektům.
- 4.9.2 Při posuzování interních auditů organizace certifikačním orgánem se očekává, že budou pokrývat veškerou problematiku uvedenou v tomto dokumentu.
- 4.9.3 Certifikační orgán musí ověřit, zda interní audity posuzují rozsah, v němž organizace hodnotila svůj stav v oblasti právního souladu s příslušnými zákonnými požadavky a zda proces nebo procesy pro určení takových požadavků je účinný a dostatečně rozsáhlý.
- 4.9.4 Výsledek interního auditu sám o sobě neposkytuje informace o hodnocení právního souladu (článek 9.1.2). Interní audit je zaměřen na shodu s EMS a jeho řádné zavedení a udržování.

Tato činnost má být odlišena od auditu právního souladu nebo hodnocení souladu, jež může příslušná organizace zadat samostatně. Výsledky auditů právního souladu mohou být vstupem do hodnocení právního souladu podle článku 9.1.2 normy ISO 14001:2015 a naopak též vstupem k přezkoumání systému managementu.

4.10 Přezkoumání systému managementu (článek 9.3)

- 4.10.1 Certifikační orgán musí určit, zda organizace zahrnula výsledky hodnocení souladu (článek 9.1.2) do svých přezkoumání systému managementu. Účelem je zajistit, aby si vrcholové vedení bylo vědomo rizik potenciálního nebo skutečného nesouladu a aby podniklo odpovídající kroky pro splnění závazných povinností organizace.
- 4.10.2 Certifikační orgán musí ověřit, zda v rámci přezkoumání systému managementu organizace byly přezkoumány veškeré měnící se okolnosti, včetně změn v potřebách a očekávání zainteresovaných stran, včetně závazných povinností.

5. KRITÉRIA SOULADU PRO ROZHODNUTÍ O CERTIFIKACI

- 5.1 Zainteresovanými stranami a subjekty je očekáván plný právní soulad od organizace, která deklaruje shodu s požadavky normy EMS. Vnímaná hodnota akreditované certifikace v této oblasti je úzce spojena s dosaženým uspokojením zainteresovaných stran ve vztahu k právnímu souladu.
- 5.2 Organizace má být schopna prokázat, že dosáhla souladu s environmentálními zákonnými požadavky prostřednictvím svého vlastního prověření souladu dříve, než jí certifikační orgán udělí certifikaci.
- 5.3 V případech, kdy organizace nebude ve stavu právního souladu, má být schopna prokázat zdokumentovanou dohodu s environmentálním regulačním orgánem o plánu pro dosažení plného souladu. Úspěšná realizace tohoto plánu má být považována za prioritu systému managementu.
- 5.4 Výjimečně může certifikační orgán přesto udělit certifikaci, ale musí vyžadovat objektivní důkaz potvrzující, že systém EMS organizace je schopen dosáhnout požadovaného souladu prostřednictvím úplné realizace výše uvedené dohody.
- 5.5 Na základě požadavků ISO/IEC 17021-1, článek 9.4.8.3 a) a zamýšlených výsledků, které jsou výslovně uvedeny v normě ISO 14001:2015, musí certifikační orgán zajistit, aby jeho zprávy z auditu obsahovaly prohlášení o shodě a efektivitě systému EMS dané organizace, spolu se shrnutím důkazů týkajících se schopnosti EMS splnit závazné povinnosti.

6. SHRUTÍ

- 6.1 Akreditovaná certifikace systému EMS organizace označuje shodu s požadavky normy ISO 14001:2015 a obsahuje prokázaný a účinný závazek splnit svoje závazné povinnosti.
- 6.2 Řízení právního souladu organizací je důležitou složkou posuzování EMS, ale zůstává odpovědností organizace.
- 6.3 Je třeba zdůraznit, že auditoři certifikačního orgánu nejsou inspektory environmentálního regulačního orgánu. Nemají tudíž poskytovat „prohlášení“ nebo „výroky“ o právním souladu. Nicméně musí „ověřit hodnocení právního souladu“ za účelem posouzení shody s normou ISO 14001:2015.
- 6.4 Akreditovaná certifikace systému EMS, jakožto systému splňujícího požadavky uvedené v normě ISO 14001:2015, nemůže být absolutní a trvalou zárukou právního souladu, avšak ani žádná jiná certifikace nebo právní režim nemůže zaručit kontinuální dosahování právního souladu. Nicméně systém EMS je osvědčeným a efektivním nástrojem pro dosahování a udržování právního souladu a poskytuje vrcholovému

vedení odpovídající a včasné informace o stavu dodržování souladu u příslušné organizace.

- 6.5** ISO 14001:2015 požaduje závazek být v souladu se závaznými povinnostmi. Organizace má být schopna prokázat, že může dosáhnout souladu se závaznými povinnostmi, které se na ni vztahují, prostřednictvím svého vlastního hodnocení souladu před tím, než jí certifikační orgán udělí certifikaci.
- 6.6** Certifikace systému EMS jakožto systému splňujícího požadavky uvedené v normě ISO 14001:2015 potvrzuje, že bylo prokázáno, že příslušný systém environmentálního managementu je účinný při dosahování závazků politiky organizace, včetně závazných povinností a poskytuje základ a podporu pro trvalý právní soulad organizace.
- 6.7** Aby bylo možno zachovat důvěru zainteresovaných stran a subjektů ve výše uvedené atributy akreditované certifikace systému EMS, musí se certifikační orgán ujistit před udělením, udržením nebo obnovením certifikace, že systém je efektivní.
- 6.8** Systém EMS může působit jako určitý nástroj pro dialog mezi organizací a příslušnými environmentálními regulačními orgány a tvořit základ pro partnerství založené na důvěře nahrazující historický negativní vztah typu „my a oni“.

Environmentální regulační orgány a veřejnost by měly mít důvěru v organizace s akreditovaným certifikátem dle ISO 14001:2015 a měly by být schopny vnímat tyto organizace jako organizace schopné trvale a konzistentně řídit svůj právní soulad.

PŘÍLOHA I – GLOSÁŘ TERMÍNŮ

Pro účely tohoto dokumentu se používají následující termíny:

„EMS“ se používá pro vyjádření systému environmentálního managementu, který je ve shodě s požadavky normy ISO 14001:2015;

„certifikační orgán“ znamená orgán posuzování shody (CAB), který poskytuje služby v oblasti posuzování shody vzhledem k normě ISO 14001:2015;

„akreditace“ znamená potvrzení vydané třetí stranou vztahující se k orgánu posuzování shody, kterým je oznamováno formální potvrzení jeho kompetence provádět specifické úlohy v oblasti posuzování shody, v tomto případě potvrzení, že certifikační orgán plní požadavky ISO/IEC 17021-1;

„zákonné požadavky“ se vztahují k platným požadavkům právních předpisů, které se týkají environmentálních aspektů a souvisejících vlivů v organizaci; viz rovněž ISO 14001:2015, 3.2.9; termín „závazné povinnosti“ zahrnuje „zákonné požadavky“;

„shoda“ znamená shodu systému EMS organizace s požadavky normy ISO 14001:2015 nebo shodu certifikačního orgánu s ISO/IEC 17021-1³ ve vztahu k závazným dokumentům IAF, tam kde jsou aplikovány;

PŘÍLOHA 2 – ODKAZY

- ¹ ISO 14001:2015 – Systémy environmentálního managementu – Požadavky
- ² Informace o IMPEL (Sít' Evropské Unie pro zavádění a prosazování environmentálního práva) je k dispozici na www.impel.eu
- ³ ISO/IEC 17021-1 Požadavky na orgány poskytující služby auditů a certifikace systémů managementu
- ⁴ ISO/IEC 17021-2 Posuzování shody – Požadavky na orgány poskytující audity a certifikace systémů managementu – Část 2: Požadavky na kompetence pro auditování a certifikaci environmentálních systémů managementu